

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 8.07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Державні та муніципальні фінанси»

на тему: «Мито як фіскальний ресурс державного бюджету та інструмент
фінансової політики»

Виконавець:

студентка факультету ЦЗФН

група М-6

Сердюк Тетяна Павлівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Слатвінська Марина Олександрівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми На даний час важко собі уявити зовнішньоекономічні відносини без такого поняття, як – мито. Ми досить часто чуємо це поняття у сучасному житті. Це лише підкреслює актуальність обраної нами теми. Проте мало хто замислювався, як давно існує це поняття та чи трансформувалася його зміст за часи. Історія виникнення мита - як податку, бере свій початок з часів Античності, саме тоді з'явилася велика кількість податків та зборів, від яких можна вести відлік. Вже тоді розуміли що торгівля повинна приносити дохід не тільки торговцю, а й державі. З'явилася безліч видів мит (річкові, мостові, проїзні). В особливо вигідному положенні вже тоді були міста с гаванями, в які заходили судна з торговцями. Часи йшли проте цей податок нікуди не зник, а навпаки став більш визначений та сталий. Проте суті своєї не змінив ще з тих часів.

Що таке мито та за що воно сплачується? Мито – це податок на товари, майно, цінності, які перевозять через державний кордон. Є два види мита: ввізне та вивізне мито. Ввізне мито – сплачується за товари які відповідно ввозяться на митну територію держави. В свою чергу вивізне мито, має протилежне значення – воно сплачується за товари які вивозяться за митний кордон держави.

Мета дослідження дослідити мито як один із видів загальнодержавних податків, а також визначення перспектив удосконалення митно-тарифного регулювання в Україні.

Завдання дослідження:

- дослідити історію виникнення мита як податку;
- охарактеризувати сутнісно-функціональне призначення мита як податку;
- висвітлити принципи ефективної митної політики;
- дослідити ставки ввізного та вивізного мита та визначити особливості їх стягнення;

- оцінити ефективність використання мита як інструмента фінансової політики;

- зробити моніторинг надходжень мита до Державного бюджету України за 2007 - 2017 роки;

- розглянути світовий досвід митно-тарифного регулювання;

- розробити шляхи підвищення фіскальної ефективності мита та впровадження комплексу практичних заходів за для вдосконалення системи митно-тарифного регулювання;

Об'єкт дослідження процес стягнення мита як одного з видів загальнодержавних податків, джерела формування доходів державного бюджету та фінансового інструменту регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Предмет дослідження це відносини, пов'язані з справлянням мита до бюджету, планування доходів бюджету за рахунок митних платежів, виконання ним свого регулюючого потенціалу в процесі фінансово-економічної діяльності країни, а також митно-тарифне регулювання в умовах зовнішньоекономічної інтеграції.

Методи дослідження для вивчення поставлених завдань були використані наступні методи: аналіз – для вивчення складових елементів, місця та ролі мита як податку; синтез – поєднання абстрагованих сторін предмета дослідження і відображення його як конкретної цілісності; ретроспективний аналіз – дослідження історичного досвіду справляння мита; для дослідження ролі мита у наповненні бюджету використовувались статистичні методи, а саме, табличний метод – служить накопиченню, опрацюванню і зберіганню цифрової інформації, а також графічний метод, що дає можливість більш наочно продемонструвати результати дослідження; математичне моделювання – використовувалось для з'ясування ролі мита в зв податкових надходженнях Державного Бюджету; порівняльний аналіз – для вивчення світового досвіду та можливості його адаптації в Україні.

Інформаційна база дослідження є законодавчо-нормативні акти України, статистичні дані та матеріали Державного служби статистики України та Державної казначейської служби України, Митний кодекс України, Закон України «Про митний тариф», Закони України «Про Державний бюджет України» за 2007 – 2017 роки. Теоретичною основою роботи виступили праці класиків економічної науки, монографії, навчальні посібники та наукові статті сучасних вчених-економістів, в яких висвітлюються питання митного регулювання.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (63 найменувань) та 4-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 101 сторінку. Основний зміст викладено на 84 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 19 рисунків.

Апробація результатів магістерської роботи. Приймала участь у Студентській науковій практичній конференції «Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарства: сучасний стан та перспективи» - листопад 2017 року.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади митно-тарифного оподаткування»* розглянуто історію виникнення та розвитку оподаткування митом, сутнісно-функціональне призначення й особливості мита як податку. Досліджено принципи ефективної митної політики та еволюцію митного оподаткування в українській практиці.

У другому розділі *«Вплив справляння мита на економіку України»* проаналізовано ставки та особливості стягнення ввізного та вивізного мита, проведено оцінку ефективності застосування мита, як інструмента фінансової політики та вплив мита на економіку України. Проведено моніторинг надходжень мита до Державного Бюджету України за 2007 – 2016 рр.

У третьому розділі «Перспективи удосконалення митно-тарифного регулювання в Україні» запропоновано

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Мито займає важливе місце в системі інструментів державного регулювання економіки. Згідно з нормами міжнародного права, воно виступає єдиним загальновизнаним легітимним податком на зовнішню торгівлю. Наявність мита у податкових системах практично всіх країн підкреслює його унікальне значення в якості економічного важеля регулювання ЗЕД.

2. Результати дослідження дискусійних питань суті мита показують, що у широкому розумінні мито – це непрямий податок, котрий справляється митними органами з товарів, що перетинають митний кордон країни. Справляння ввізного та вивізного мита забезпечує дохід до Державного Бюджету України, та є важливим його наповнювачем.

3. Розглянувши дискусійні питання функціонального призначення податків, вважаємо, що миту притаманні фіскальна та регулююча функції. Особливістю мита як податку на зовнішню торгівлю є різноплановість прояву регулюючої функції, що зумовлюється його впливом через цінові механізми як на експортно-імпортні потоки, так і на структуру й обсяги національного виробництва та споживання.

4. Ставки ввізного (імпортного) мита України закріплені Митним тарифом України від 19.09.2013. В цьому документі містяться декілька тисяч товарів (кожен під своїм кодом УКТЗЕД), на кожний окремо встановлюється ставка мита.

Вивізне (експортне) мито взимається к вузького кола товарів, та забезпечується відповідними Законами України (ЗУ «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» від 10.09.1999р.; ЗУ «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину» від 17.05.1996р. ; ЗУ «Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих

чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням» від 13.12.2006р. ; ЗУ «Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів» від 24.10.2002р. ; ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 03.06.2008р.), за чітко визначеними цими законами ставками.

5. Мито як інструмент фінансової політики безпосередньо регулює експортно-імпорتنі потоки. Сила впливу зовнішньоторговельних відносин на економіку кожної країни визначається кількісними параметрами, тобто обсягом ввезених та вивезених товарів за певний період. Україна нарощує оборотність товару, проте, на нашу думку, забуває про декілька важливих речей: - імпорт товарів значно перевищує наш експорт товарів; - нам слід замислитися над тим, що не варто експортувати сировину закордон за безцінок, а потім купувати готові товари вироблені з проданої нами сировини в тричі дорожче, варто розвивати свої виробництва, які складуть конкуренцію іноземним на товарному ринку.

5. З метою ефективного розвитку економіки України та її успішної інтеграції у світовий господарський простір національна митно-тарифна політика повинна бути приведена у відповідність до міжнародних норм та мати системний підхід з розвитку та роботи митних органів.

6. Проведено моніторинг надходжень мита до Державного бюджету України за 2007 – 2017 роки: проаналізовано дані за десять років, наскільки планові показники ввізного та вивізного мита відрізняються від фактичного його надходження. Автором було виведено відсоток виконання планових показників. В більшості роках що досліджувалися, ми можемо спостерігати виконання планових завдань із позитивним відхиленням, але є виключення, коли планових показників не було досягнуто. Такими роками стали 2008 - 2009 рік та 2013 – 2014 рік. Причинами для цього стали Світова фінансова криза та проведення Антитерористичної операції на сході України, що значно вплинуло на економічний стан країни. За десять місяців 2017 року – планових показників по ввізному миту не було досягнуто (виконано на 83,7%), в свою чергу за

десять місяців 2017 року – планові показники по вивізному миту було досягнуто, навіть з перевиконанням (виконано на 113,4%).

7. В країнах з добре розвиненою економікою, мито реалізує свій значний регулюючий потенціал, тоді як для країн з перехідною економікою, в тому числі і для України, митні платежі загалом, як і мито зокрема, все ще залишаються вагомим джерелом доходів бюджету. Ми вважаємо, що нашою ціллю повинно стати вищий рівень економічного розвитку країни, де мито буде введено не у фіскальних цілях, а з метою регулювання економіки.

8. В нас є можливості та добрі шанси застосувати світовий досвід митно-тарифного регулювання, практика якого виражається піднятті економіки держави, просто способи для цього обирають різні, одні країни обмежуються лише скороченням експорту сировини, інші використовують більш широкий спектр дій та інструментів. Ми знайшли для себе золоту середину це розвиток власного виробництва та обмеження експорту сировини.

9. Ставки ввізного мита потребують змін та зменшення на наступний рік, хоча в з ЄС та тими країнами з якими підписано угоди про режим найбільшого сприяння. На даний час є планові ставки ввізного мита на 2018 рік. Ними передбачено поступове зменшення ставок для імпорту товарів з країною походження в ЄС. Поступовість зниження від одного до семи років не стане різкою для Державного Бюджету України, тому планування бюджетів на наступні роки, будуть потребувати врахування цих показників.

АНОТАЦІЯ

Сердюк Т. П.,

**«МИТО ЯК ФІСКАЛЬНИЙ РЕСУРС ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ІНСТРУМЕНТ
ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ»,**

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою «Державні та
муніципальні фінанси»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2017 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – мито як один з видів загальнодержавних податків, джерело формування доходів державного бюджету та фінансовий інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти походження мита як податку, його історія та сучасне використання. Мито – це податок на товари, майно, цінності, які перевозять через державний кордон. Є два види мита: ввізне та вивізне мито. Ввізне мито – сплачується за товари які відповідно ввозяться на митну територію держави. В свою чергу вивізне мито, має протилежне значення – воно сплачується за товари які вивозяться за митний кордон держави.

Проаналізовано

Ставки ввізного та вивізного мита за останні 10 років. Надходження ввізного та вивізного мита до Державного бюджету України за останні 10 років. Проведено оцінку ефективності використання мита як інструмента фінансового регулювання.

Запропоновано

Висунуто перспективи для розвитку економіки країни при застосуванні митно-тарифного регулювання.

Ключові слова: мито, ввізне мито, вивізне мито, ставка мита, зовнішньоекономічна діяльність.

ANNOTATION

Serdiuk T.,

«DUTY AS A FISCAL RESOURCE OF THE STATE BUDGET AND A TOOL OF
FINANCIAL POLICY»,

thesis for Master degree in specialty « Finance, banking and insurance» under the program
«State and municipal finances»,

Odessa National Economic University

Odessa, 2017

Thesis consists of three chapters. Object of study - is the duty as one of the types of national taxes, the source of the formation of revenues of the state budget and a financial instrument for regulating foreign economic activity.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of the origin of the duty as a tax, its history and modern use. A tax is a tax on goods, property, values transported across the state border. There are two types of duties: import and export duty. Import duty - paid for goods that are imported into the customs territory of the state respectively. In turn, the export duty has the opposite meaning - it is paid for goods that are taken out for the customs border of the state/

Analyzed

Rates of import and export duties for the last 10 years. Receipt of import and export duties to the State Budget of Ukraine for the last 10 years. An assessment of the effectiveness of the use of customs as a tool of financial regulation.

Proposed

The prospects for the development of the country's economy in applying customs and tariff regulation are outlined.

Keywords: customs, import duty, export duty, rate of duty, foreign economic activity.